

Statsminister Erna Solberg
Statsministerens kontor
Postboks 8001 Dep
0030 Oslo

Oslo, 26. mars 2015

LO og NHO har ved mellomoppgjøret lagt vekt på å tilpasse lønnsutviklingen til en ny makroøkonomisk situasjon for Norge. Gjennom dette gir partene et viktig bidrag til å sikre arbeidsplasser og bedriftenes økonomi. Det øker myndighetenes spillerom for egen tiltaksinnsats som fremmer kompetanse og bærekraft i næringslivet.

Lav oljepris har ført til at utsiktene er særlig svake for oljerelevante deler av næringslivet. Men det drar med seg svakere vekst også i andre næringer. Perioden med svakere aktivitetsvekst bør brukes til kompetanseheving, for å gjøre arbeidstakere og bedrifter bedre rustet til omstillinger og styrke deres posisjon i det framtidige arbeids- og næringsliv. Det bør legges til rette for økt bruk av bedriftsintern opplæring (BIO), jfr. gode erfaringer med det i forbindelse med finanskrisen. Målgruppen og innholdet i arbeidsmarkedspolitikkenes utdanningstiltak bør også utvides.

Permittering er en mulighet for å hjelpe bedrifter og ansatte i en kritisk fase ved markedssvikt. Målet er ikke å sementere en næringsstruktur som ikke har livets rett, men å hindre at en kortvarig svikt fører til unødvendige nedleggelse og oppsigelser.

NHO og LO erkjenner at et regelverk som åpner for omfattende og langvarig permitteringer vil kunne gi negative effekter. Partene mener dog at dagens regelverk er langt unna det nivået.

For stort omfang av oppsigelser og større utskiftning av arbeidskraft kan medføre lavere produktivitetsvekst. Hensynet til at bedriftene kan miste nødvendig kompetanse som vanskelig lar seg erstatte når produksjonen igjen tar seg opp er viktig. For de ansatte vil det bety inntektssikring og tryggere rammer, særlig dersom alternativet er oppsigelse.

LO og NHO ber om at Regjeringen endrer loven om dagpenger under permittering gjennom at bedriftene får redusert antall dager med lønnsplikt og at dagpengeperioden økes. Permitteringsperioden bør så langt som mulig brukes til kompetanseheving.

Vennlig hilsen

Kristin Skogen Lund

Gerd Kristiansen

Vurderinger rundt rammen, mellomoppgjøret 2015

26. mars 2015

Vurdering

Totalt sett peker forholdene i realøkonomien og behovet for omstilling i retning av at det blir lavere lønnsvekst i 2015 enn i 2014. NHO har, i forståelse med LO, lagt vekt på følgende utviklingstrekk i økonomien:

- ✓ Summen av det som nå skjer innen oljesektoren gir negative ringvirkninger for norsk økonomi i 2015. Tilbakemeldingene fra Norges Banks regionale nettverk gjenspeiler også dette.
  - Nedgangen i oljeprisen har ført til svakere kontantstrøm i oljeselskapene. Dette innebærer at vedlikeholds-markedet ventes å bli halvert fra 2013 til 2015. Store nedbemanninger har funnet sted og nye er under oppseiling.
  - Dessuten faller i investeringene i petroleumssektoren. Norges Bank anslår 15 prosent i år, ytterligere 10 prosent neste år og ytterligere 5 prosent i 2017. Også dette fører til nedbemanninger gjennom året og inn i neste år.
  - Leverandørindustrien til olje- og gassvirksomheten har de siste ti årene blitt en av våre store eksportnæringer. Med omfattende kanselleringer av riggprosjekter og utbygginger også internasjonalt, forverres eksportmulighetene for mange bedrifter, hvorav mange allerede er i gang med nedbemanning.
- ✓ Kronekursen er svekket og bidrar til å styrke konkurranseevnen. Eksportbedrifter og bedrifter som konkurrerer på hjemmemarkedet får bedret inntjening. Dagens svake krone kan være av midlertidig karakter.
- ✓ Norsk økonomi har hatt store bytteforholdsgevinster på 2000-tallet. NHO og LO er som Holden-utvalget pekte på, bevisste på at de bytteforholdsgevinstene vi har hatt ikke er det normale. Utviklingen har snudd, og bytteforholdstapet økte gjennom fjoråret og inn i 2015.
- ✓ Svakere valuta gjennom fjoråret bidro til en bedring på 6 prosent i den relative timelønnskostnadsveksten i industrien i Norge sammenliknet med handelspartnerne. Fortsatt er kronen svakere enn snittet i fjor. Holden III-utvalget vektla at "*For å redusere risikoen for en sterk nedbygging av konkurranseutsatt sektor, bør den kostnadsmessige konkurranseevnen ikke svekkes. På lengre sikt er det trolig nødvendig med en forbedring, særlig dersom oljeprisen skulle falle markert. En moderat lønnsvekst vil bidra til bedre konkurranseevne både direkte, og indirekte gjennom lavere rente og svakere kronekurs. Det vil gi tryggere grunnlag for høy sysselsetting og lav arbeidsledighet framover.*" NHO og LO har i mellomoppgjøret lagt vekt på disse sammenhengene.
- ✓ Anslag for veksten i BNP Fastlands-Norge for 2015 er gjennomgående lavere enn hva den var i 2014. SSB anslår en vekst i BNP Fastlands-Norge på 1,1 prosent mot 2,3 prosent i fjor. Ifølge Norges Banks regionale nettverk vurderes kapasitetsutnyttningen nå å være lavere enn det som kan anses å være et normalt nivå, og den forventes å avta fremover.
- ✓ Også arbeidsmarkedet er svakere. Veksten i sysselsettingen ventes å nærmest stoppe opp i 2015 ifølge SSB. Arbeidsledigheten vil øke. Arbeidsmarkedet er mindre stramt enn tidligere, også for funksjonærgrupper som for eksempel ingeniører. Fortsatt redusert sysselsetting i oljerelatert virksomhet vil nå bidra til å dempe lønnsveksten.
- ✓ Lønnstendensen i industrien har vært avtakende for både arbeidere og funksjonærer etter 2011 ifølge lønnsstatistikken per 1. oktober. Det er viktig at alle grupper tilpasser de rammer som det er enighet om i frontfaget. Overhendet inn i 2015 er beregnet til 1 prosentpoeng for industriarbeidere og 1,3 prosentpoeng for industrifunksjonærer. Pågående nedbemanning av ingeniører og sivilingeniører i leverandørindustrien, samt nedskjæringer av frittstående konsulenter og innleide funksjonærer, vil bidra til å dempe lønnsveksten lokalt.

Ramme

På bakgrunn av vurderinger gjort av NHO, i forståelse med LO, anslås årslønnsveksten i industrien samlet i NHO-området til 2,7 prosent i 2015. Rammen er basert på 1 prosentpoeng overheng i LO-NHO-området, 0,3 prosentpoeng bidrag fra tariff tillegg i LO-NHO-området og 1,3 prosentpoeng overheng for industrifunksjonærer. Partene har i utarbeidelsen av anslaget for lønnsrammen forsøkt å ta tilstrekkelig hensyn til de økonomiske utsiktene og behovet for omstilling.